

so zgolj miniature na medaljonih, krožnikih in razglednicah, na pogled prijetne, pa danes jih ne delamo več. Nazadnje se vprašam, ali res ni marsikaj, kar bereš, zašlo od drugod in niti naše ni. Tako n. pr. Pri jelenovi maši pomisliš, na kateri tuji gostilniški podobi si videl podobne stvari. — (O knjigi sami je treba omeniti, da je imela tudi površnega pregledovalca in je polna neprijetnih jezikovnih hib.)

Kako bi tedaj z Golarjevo prozo? Ali je v nji naivno snujoča preprosta domišljija ali racionalistično uporabljanje tistega, kar smo pred kratkim zbirali kot našo tvorno preteklost? Oboje v enem. S svojim patentom za kmečko idilo je Golar postal povprečen pesnik. Povrhu gre njegovo delo. Ne ljubezen sama kot življenjski element, ne ljubezen do nabrane snovi, nobena ni toliko umetniško silna, da bi mogla oblikovati višje tvorbe. Če nam zadostuje že ime pesnik in pisatelj, ima Golar svojo veljavo. In ker je kratkočasen, ker skuša biti šaljiv in hudomušen in ni prav nič globok, in ker so irhovina in kmečko krilo in avba za nekmeta še vedno izraz našega narodnega čuvstvovanja, je tudi Golar sedanjemu rodu všeč. Zidal ob njem ne bo nihče.

France Koblar.

Povest o svatbi kralja Jana. (Knjiga za male in velike otroke.) V češčini spisal V. Řiha. Prevedel Karel Přibil. V Ljubljani, 1924. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Vzorno zasnovan pravljikiški roman. Vse sami stari in pristni domači motivi, srečno in napeto dramatisirani v neposrednosti karakternega izraza: družba potnikov vedri v gorski krčmi in ne more v mesto h kraljevi poroki zaradi snežnega meteža. Pripovedujejo po vrsti svoje doživljaje s kraljem Janom. Češki, proticerkveni okus izdaja domislica na str. 26., »čemu mati svojemu sinu Janu cerkve niti omeniti ni smela«. Mesto bi bilo smelo brez škode izostati v slovenskem prevodu, ki je lep in bogat z besedjem. Dr. I. P.

Gottfried Keller: **Regina.** Poslovenil dr. Joža Glonar. V Ljubljani, 1923. Natisnili in založili J. Blasnika nasl.

Švicar Keller je mojster v nemški noveli. »Regina« je ena med najboljšimi: vse sam zvok v stisnjeno epskem slogu, vonj svoje vrste, pristen Kellerjev klasicizem. Glonar ve, čemu prevaja Kellerja. Ni lahko delo! Glonarju osebno Keller prija. Zato prevaja iz duše. Če je sploh Kellerja mogoče prevesti. Nemških novel, ki jih Francozi beró v svojih vseučiliških seminarjih, ni dobro prevajati: Naslovna ilustracija prevzame. Ta srčkano srčkani obraz! Dr. I. P.

GLEDALIŠČE.

Drama.

Ni dobro dejstvo za naše gledališče, da kadar hočemo o njem govoriti pravično, moramo vedno začeti od dna. Nismo še postavili vseh tistih osnov, iz katerih nujno raste zdrav napredek. Postavljamo teoretičen vzor gledališča, ki naj bo

močno žarišče naše kulturne volje, nato pa moramo priti z dejanskimi razmerami in izjavljamo: Radi bi, hočemo, a ne moremo. Mi Slovenci še očitno bojujemo boj med pokrajinskim in narodnim gledališčem, med gledališčem kot podjetjem in gledališčem kot kulturno ustanovo. Slišimo glasove, ki trdijo, da poddržavljenje ni uspelo. Toda če se bojimo gledališča kot podjetja, moramo reči: Hvala Bogu, da imamo poddržavljeno gledališče, ker bi ga gmotne skrbi sicer gnale v popolno odvisnost od slabšega občinstva, pa naj bi ga vodilo še več književnikov in umetnikov. Grda usoda umetniških dejanj je, da jih omogoča navsezadnje denar, ki je hodil umetnosti najbolj tujo pot. In usoda malega gledališča je, da njegovo pravo hotenje morajo podpirati nepomembna dela, ki niso v čast ne občinstvu, še manj pa gledališču. Od te strani je poddržavljenje močno varstvo proti slabi vsebini na odru, ker je pod kontrolo vse resne javnosti. Ne da pa se tajiti, da zori prav slovensko narodno gledališče v ostro krizo, ki jo v veliki meri že takoj v začetku pospešuje poddržavljenje vsega aparata. Ta ideal modernega pritanajstva postane v malih razmerah lahko tudi grob za gledališče, ker birokratizem vedno zgubi zvezo s pravim življenjem in rad ustreza formalnostim, igralska družina lahko okori in nazadnje tudi vpliv politike same ni nemogoč, bodisi take ali take. Mogoč je pritisk na osebe in smer — umetnost ni več svoja. Naše gledališče stoji še v vsem na netrdnih tleh in o njegovem napredku v sedanjih prehodnih razmerah težko prav sodimo in neradi brezpogojno obsojamo.

Vodstvo drame ni v nevesčih ali neodgovornih rokah, zato so nam obljubili spočetka širok književni program, vendar smo ga bili dosedaj le v skromni meri deležni. Med trinajstimi deli, ki so dosedaj prišla na vrsto, moremo z ozirom na vsebino samo štiri postaviti na zaželeno višino: Cyrano, Moč teme, Veronika Deseniška in Rosmersholm. Videli smo pet slovenskih premier, pri čemer odločno trdimo, da je pokazala uprava preveliko usmiljenje in da bi vsaj tako skrajno slabotno delo kot je Lahov Pepeluh ne smel med redne predstave, pa najsi je godbo zložil L. M. Škerjanc. V napovedani spored sta segla tudi dva jubileja: Meškov in Nušičev in dala s slavnostjo dvojce redno se vrstečih predstav. Pri tem je bilo bridko, da se je Meško slavil z delom, ki ni prav nič to, kar je on sam in Nušičeva zabavno-satirična komedija je po jubileju večkrat skočila iz svoje srednje umetnosti v grobo burko.

Pravi razvoj začrtanega dela pa je v najvišji meri oviralo tisto zlo, ki se mu pravi napačno iskanje finančnih virov pri nižjem, negledališkem občinstvu. Tako je zašla k nam Firma P. B., tako smo ponavljali nevredno navlako iz prejšnjega leta. Narodno gledališče ima vse višje naloge kot da dopolnjuje svojo zabavno stran z nevrednim blagom, ki ga nam je izbral tuji okus, zlasti še zato, da moremo porabiti to ali ono igralsko moč, ki v splošnem ne ustreza našim potrebam. Tudi je teater radi teatra preplitvo načelo in bi bilo usodno, da bi sedaj, ko smo se komaj osvobodili tujih neokusnosti, padli spet v naročje komedi-